

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום שני ד' בכסלו תשע"ו

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

סוטה - כ"א

1. כי נר מצוה ותורה אור - מדוע תלה הכתוב את המצוה בנר ואת התורה באור?

- א. ר' מנחם בר"י - מצוה בנר - מה נר מגן רק לפי שעה, כך מצוה. ותורה באור - מה אור מגן לעולם, כך תורה. תורה - בהתהלך תנחה אותך - זה העוה"ז, בשכבך תשמור עליך - זו מיתה, והקיצות היא תשיחך - לעתיד לבא. משל, לאדם שהיה מהלך באישון לילה ואפילה, ומתיירא וכו' נזדמנה לו אבוקה של אור - מצוה, ניצל מן הקוצים - פורענויות. כיון שעלה עמוד השחר - תורה, ניצל מחיה רעה ומן הליסטיין - חטא ויסורין, וכו' ועדיין אינו יודע באיזה דרך מהלך, - שיקפנו היצה"ר ליבטל. הגיע לפרשת דרכים [יבואר בהמשך] ניצל מכולם.
- ב. דבר אחר - עבירה מכבה שר מצוה, ואין עבירה מכבה תורה, שנאמר: מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה.

2. איזו זכות תולה לסוטה, אם תורה הרי אינה מצווה. אם זכות מצוה הרי בברייתא הנ"ל מבואר שאינה מגנה כל כך?

- א. זכות מצוה, ויכולה להגן מיסורין זמן רב, ומה שלא מגנה כל כך היינו מיצר הרע. ובאר רב יוסף כוונת הברייתא - מצוה, בזמן שעוסק בה מגנה מהיסורים ומצלא מיצר הרע, בזמן שלא עוסק בה מגנה אך לא מצלא. תורה גם כשלא עוסק בה מגנה ומצלא. דחה רבה: דואג ואחיתופל שעסקו בתורה מדוע לא הגנה עליהם מיצר הרע.
- ב. אלא ביאר רבא: תורה, בזמן שעוסק - מגנה ומצלא, בזמן שלא עוסק - מגנה מהיסורים אך לא מצלא מיה"ד. מצוה בכל זמן מגנה אך לא מצלא.
- ג. רבינא - זכות דתורה תולה, ואע"פ שאינה מצווה ועושה, אבל יש להן שכר שטורחות להביא בנייהן ללמוד, וממתינות לבעליהן שיוצאין ללמוד.

3. אלו ביאורים ודרשות נוספות למדנו בענין זכות התורה?

- א. ביאור 'הגיע לפרשת דרכים' - ר' חסדא: ת"ח ויום מיתה. רנב"י: ת"ח ויראת חטא. מר זוטרא: ת"ח שסלקא ליה שמעתתא אליבא דהלכתא.
- ב. דואג ואחיתופל רדפו אחר דוד, כיון שדרשו 'ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך' ואם ידעו לדרוש שעבירה לא מכבה תורה, לא היו רודפים.
- ג. בוז יבוזו לו - לא כשמעון אחי עזריה שנקרא ע"ש אחיו שפרנסו, ולא כר' יוחנן דבי נשיאה שהם פירנסוהו, אלא כהלל שעסק בתורה מעוני, ושבנא אחיו עשה עיסקה, לסוף אמר לאחיו בא נהיה שותפים, יצתה בת קול: אם יתן איש את כל הון ביתו וכו'.

4. דברי ר' אליעזר במשנתנו: כל המלמד את בתו תורה, כאילו למדה תיפלות - שמתוכה היא מבינה ערמומית ועושה דבריה בהצנע. מנין דרש כך?

- דכתיב: 'אני חכמה שכנתי ערמה', כיון שנכנסה חכמה באדם - נכנסה עמו ערמומית. ובן עזאי הסובר שחייב ללמד בתו דרש מפסוק זה - שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שמעמיד עצמו ערום עליהן, [שנעשה עני, ולגירסא אחרת שמערים שיתקיים תורתו לקבוץ על יד וללמוד מכל אדם]
- ר' יוחנן: אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שמשים עצמו כמי שאינו, שנאמר: והחכמה מאין תמצא.

5. דברי ר' יהושע במשנתנו: רוצה אשה בקב ותפלות מט' קבין ופרישות. מה כוונתו?

חפצה ליזון במזונות מועטין ויהא תיפלותה מצוי לה בתשמיש, מט' קבין ולא יהיה מצוי לה, לפיכך אין טוב שתלמוד תורה.

6. הוא היה אומר: חסיד שוטה [שלא מסתכל על הנטבעת בנהר], ורשע ערום, ואשה פרושה, ומכות פרושין - הרי אלו מבלי עולם. מהו רשע ערום?

- א. רבי יוחנן - זה המטעים דבריו לדיין קודם שיבא בעל דין חברו, ואח"כ לדיין קשה לסלק מליבו שערי זכויותיו.
- ב. ר' אבהו - זה הנותן דינר לעני להשלים לו מאתים זוז, ומעתה לא יטול מתנות עניים ויש לו קרובים שיטלום.
- ג. רבי אסי - זה המשיא עצה ליתומים למכור בנכסים מועטין, וגורם בכך להפסיד מזונות הבנות.
- ד. אביי - זה המשיא עצה לחברו למכור בנכסים שניתנו באופן של: נכסי לך ואחריך לפלוני, וכדעת רשב"ג שאין לשני אלא מה ששייר ראשון.
- ה. רב ששת - זה המכריע אחרים באורחותיו - ראו ועשו כמוני, עושה עצמו כחסיד, ואין תוכו כברו אלא שלא ידקדקו אחריו לבדוק בתועבותיו.
- ו. רב הונא - זה המיקל לעצמו ומחמיר לאחרים.
- ז. עולא - שקרא ושנה ולא שימש תלמידי חכמים, ללמוד סברת הגמרא. ערום שמכבדין אותו שנראה בקי. רשע - כיון שיביא טעויות.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)